

«Radar» – система, що перевіряє якість наукового контенту у Scopus

База даних Scopus постійно слідкує за якістю наукового контенту, контролює процес його відбору та переглядає вже існуючий вміст. Це робиться для того, щоб підтримувати високі стандарти та засвідчувати ефективність роботи платформи. Одним з таких процесів є оновлення списку журналів 2-3 рази на рік.

Команда компанії Elsevier, власник Scopus, весь час знаходиться у пошуках найкращих інструментів, щоб забезпечити усіх вчених та редакторів видань максимально якісними умовами користування платформою. Окрім цього, Scopus активно слідкує за дотриманням публікаційної етики.

Одним із векторів у цьому напрямленні є створення системи «Radar» у 2017 році. Цей проєкт, розроблений Elsevier, націлений на виявлення нетипової поведінки журналів у базі даних Scopus. Ця система займається прогнозуванням погіршення показників та якості видання.

Що викликає підозри у системи Radar, та з чим вона працює?

- Автори та підписники часто заявляють про порушення етичних норм видання.
- Відсутність наукового рецензування.
- Накручена чи занадто мала кількість цитування.
- Дуже стрімке збільшення кількості публікацій в рік, що не гарантує їхньої якості.
- Переміщення у географічному різноманітті (є видання, що приймають велику кількість статей з різних куточків світу).

Деякі з них можуть зовсім не відповідати тематиці видання, не мати наукового змісту, але бути з фіктивними рецензіями чи зовсім без них. З іншої сторони дуже мале географічне різноманіття показник того, що це видання не має жодного авторитету та наукової значимості у вченому середовищі. Причинами такої поведінки можуть бути бажання редакції журналу нажитися, заробити побільше грошей або нездатність виконувати усі вимоги Scopus. Адже на етапі прийняття до списку журналів, що мають індексацію в цій платформі, ці видання відповідали усім високим критеріям.

Щорічно під перевірку Radar потрапляють сотні журналів та перебувають на відстеженні протягом декількох років. Система перевірки у Scopus багаторівнева і проходить певні етапи.

Спочатку видання, які ведуть себе нетипово і викликають підозру, перебувають під пильним поглядом системи Radar. Після цього підозрілі

журнали переходять на перевірку до «The Scopus Content Selection Advisory Board» (CSAB або консультативна рада з питань вибору вмісту Scopus), що була створена у 2009 році. До видань знову пред'являть першочергові вимоги, і лише після розгляду Комітету деякі журнали припиняють свою індексацію у базі даних Scopus.

Як виглядає методологія переоцінки показників журналу?

- Самоцитовання вдвічі більше, ніж потрібно.
- Журнал отримує цитування в два рази менше, ніж інші видання у цій галузі.
- Показник IPP (Impact Per Publication) наполовину чи ще нижчий, ніж у інших журналах у цій галузі.
- Кількість публікацій наполовину менша, ніж у інших журналах у цій галузі.
- Анотації використовують значно рідше, ніж в інших журналах у цій галузі.
- Доступ до повних текстів теж менший у два рази.

У науковому світі не допускається нехтування публікаційної етики, проте, на жаль, це відбувається і сьогодні. Тому допомагати контролювати дотримання академічних стандартів необхідно усім, хто має відношення до науково-публікаційного процесу.